

STRESZCZENIE PROJEKTU ZAŁOŻEŃ DO PLANU ZAOPATRZENIA W CIEPŁO, ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ I PALIWA GAZOWE DLA GMINY WIĄZOWNA NA LATA 2020-2034 W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Podstawę prawną opracowania projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe stanowi art. 19 ust. 1 Ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (tj. Dz.U. z 2019 r. poz. 755, z późn. zm.), zgodnie z którym wójt (burmistrz, prezydent miasta) opracowuje projekt założeń. Sporządza się go dla obszaru gminy co najmniej na okres 15 lat i aktualizuje co najmniej raz na 3 lata.

Należy wskazać, że zgodnie z art. 18 ust. 1 wskazanej ustawy do zadań własnych gminy w zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną, ciepło i paliwa gazowe należy:

- planowanie i organizacja zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe na obszarze gminy;
- planowanie oświetlenia miejsc publicznych i dróg znajdujących się na terenie gminy;
- finansowanie oświetlenia ulic, placów i dróg publicznych znajdujących się na terenie gminy,
- planowanie i organizacja działań mających na celu racjonalizację zużycia energii i promocję rozwiązań zmniejszających zużycie energii na obszarze gminy, co znalazło również swoje odzwierciedlenie w zapisach dokumentu,
- ocena potencjału wytwarzania energii elektrycznej w wysokosprawnej kogeneracji oraz efektywnych energetycznie systemów ciepłowniczych lub chłodniczych na obszarze gminy,

Ponadto zgodnie z zapisami art. 7 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 506 z późn. zm.) do zadań własnych gminy należy zaopatrzenie w energię elektryczną i ciepłą oraz gaz.

Kierunki rozwoju źródeł energii oraz inwestycje planowane do realizacji w ramach dokumentu wynikają z obowiązujących aktów prawnych, programów wyższego rzędu oraz dokumentów planistycznych uwzględniających tę problematykę.

Zgodnie z art. 19 ust. 3 Ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (tekst pierwotny: Dz. U. z 1997 r., Nr 54, poz. 348, tekst jednolity: Dz. U. z 2019 r. poz. 755, z późn. zm.), opracowany dokument zawiera:

- ocenę stanu aktualnego i przewidywanych zmian zapotrzebowania na ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe;
- przedsięwzięcia racjonalizujące użytkowanie ciepła, energii elektrycznej i paliw gazowych;

- możliwości wykorzystania istniejących nadwyżek i lokalnych zasobów paliw i energii, z uwzględnieniem energii elektrycznej i ciepła wytwarzanych w odnawialnych źródłach energii, energii elektrycznej i ciepła użytkowego wytwarzanych w kogeneracji oraz zagospodarowania ciepła odpadowego z instalacji przemysłowych;
- możliwości stosowania środków poprawy efektywności energetycznej w rozumieniu art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 20 maja 2016 r. o efektywności energetycznej;
- zakres współpracy z innymi gminami.

Na terenie Gminy Wiązowna w roku 2018 liczba ludności wyniosła 12 861 osób, z czego kobiety stanowiły 50,80%, a mężczyźni 49,20%. Na przestrzeni lat 2015-2018 liczba ludności zwiększyła się o 618 osób, co stanowi wzrost o 4,81%. Analizując dane statystyczne dotyczące liczby i struktury ludności, a także uwzględniając trendy i prognozy demograficzne, należy spodziewać się, że w kolejnych latach liczba ludności na tym obszarze będzie rosła.

Od roku 2015 odnotowano wzrost liczby budynków mieszkalnych na terenie Gminy oraz wzrost liczby mieszkań wyposażonych w centralne ogrzewanie. Istotne jest prowadzenie na terenie jednostki przez władze w budynkach publicznych oraz przez mieszkańców w budynkach prywatnych termomodernizacji budynków, która powinna być w pierwszej kolejności przeprowadzona w najstarszych obiektach. Pozwoli to na ich wzrost efektywności energetycznej oraz zmniejszenie zapotrzebowania na paliwo do ogrzania obiektów.

Na terenie Gminy Wiązowna nie funkcjonuje scentralizowany system ciepłowniczy. Ciepło odbiorcom dostarczane jest za pomocą indywidualnych kotłowni i systemów grzewczych, które zaspokajają potrzeby budynków mieszkalnych oraz obiektów publicznych. Na obszarze Gminy w celach grzewczych najczęściej wykorzystywane są takie paliwa jak: węgiel, gaz płynny, olej opałowy czy energia elektryczna.

Budynki użyteczności publicznej na terenie Gminy w celach grzewczych najczęściej wykorzystują gaz, olej opałowy, energię elektryczną i pompy ciepła. Paliwo stałe (węgiel) wykorzystywane jest w niewielkim stopniu.

Na terenie Gminy funkcjonuje natomiast sieć gazowa. Operatorem systemu przesyłowego na terenie Gminy (w skład którego wchodzi istniejące gazociągi relacji Mory-Wola Karczewska i Rembelszczyzna – Wola Karczewska) jest GAZ SYSTEM S.A., natomiast sieci dystrybucyjnej – Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. Przez jej obszar przebiegają dwa gazociągi wysokiego ciśnienia: Rembelszczyzna – Wronów oraz Mory – Wola Karczewska.

Zasilanie sieci dystrybucyjnej (ś/c) zlokalizowanej na terenie Gminy odbywa się z sieci przesyłowej (w/c) za pośrednictwem stacji redukcyjno-pomiarowych (I. stopnia): „Wiązowna”, „Zakręt” i „Sulejówek”. Długość sieci gazowej w latach 2015 – 2018 ulegała zmianom, jednak

liczba przyłączy w tym czasie wzrosła o 155 szt. co świadczy o rozwoju sieci i coraz większej liczbie budynków wykorzystujących gaz jako paliwo w celach grzewczych.

W kolejnych latach planowana jest gazyfikacja oraz kontynuacja gazyfikacji następujących miejscowości w gminie: Wiązowna, Żanęcin, Majdan, Góraszka, Duchnow, Kąck, Dziechciniec, Glinianka, Lipowo, Malcanów, Pęclicin, Rzakta, Wola Ducka, Wola Karczewska. Rozbudowa sieci gazowej dystrybucyjnej jest jednym z priorytetów Gminy, która wspiera PSG poprzez przekazywanie informacji o aktualnym zapotrzebowaniu.

Obecny stan techniczny sieci elektroenergetycznych oraz zamierzenia inwestycyjne w zakresie rozbudowy istniejącej sieci energetycznej zapewniają bezpieczeństwo w zakresie aktualnego zapotrzebowania odbiorców na energię elektryczną. W związku z występującymi na terenie Gminy obszarami, które mogą zostać przeznaczone pod budownictwo, w niedalekiej przyszłości może nastąpić konieczność podłączenia niniejszych obszarów do sieci elektroenergetycznej. Zabezpieczenie potrzeb energetycznych Gminy w zakresie energii elektrycznej, obejmujące modernizację i rozwój poszczególnych systemów energetycznych leży w kwestii przedsiębiorstwa energetycznego.

Ponadto w obowiązujących na terenie Gminy miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, wskazano obszary, na których mogą zostać zlokalizowane obiekty produkcyjne, centra logistyczne oraz centra handlowe (czyli obiekty zwiększające zapotrzebowanie energetyczne Gminy). Ich lokalizacja będzie wymagała rozbudowy istniejącej sieci elektroenergetycznej.

Na terenie Gminy wykorzystuje się odnawialne źródła energii. Funkcjonujące instalacje zaspokajają potrzeby indywidualne poszczególnych obiektów. W najbliższych latach należy jednak dalej dążyć do większego wykorzystania dostępnych odnawialnych źródeł energii na potrzeby c.o. i c.w.u., w przypadku budynków mieszkalnych jak i podmiotów gospodarczych.

Główne alternatywne źródła energii dla Gminy powinny stanowić energia słoneczna oraz energia geotermalna (geotermia niskotemperaturowa). Potencjał do energetycznego zagospodarowania tych odnawialnych źródeł energii jest bardzo wysoki. Szczególnie latem energia słoneczna może być wykorzystywana do podgrzewania wody użytkowej. Preferowanym kierunkiem rozwoju energetyki słonecznej jest instalowanie indywidualnych kolektorów na domach mieszkalnych i budynkach użyteczności publicznej, bądź w ich bezpośrednim sąsiedztwie.

Ze względu na uwarunkowania prawne, w tym obowiązujące Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy, obecnie na terenie całej Gminy Wiązowna nie ma możliwości lokalizacji urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych

źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW (w przypadku elektrowni wiatrowych przekraczających 50 kW).

Do ważniejszych zadań Urzędu Gminy Wiązowna należałoby:

- w ramach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego koordynowanie rozwoju poszczególnych rejonów z rozwojem systemów energetycznych dla racjonalnego zasilania ich w energię elektryczną. Zakłada się, że zaopatrzenie w energię elektryczną będzie zapewnione dla wszystkich odbiorców. Odbiorcy rozproszeni, peryferyjnie położeni na terenie Gminy będą mogli być zasilani w ciepło ze źródeł własnych, gazem płynnym i ziemnym, energią elektryczną, węglem i drewnem itp., zgodnie z obowiązującymi przepisami, w tym uchwałą Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 24 października 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa mazowieckiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw;
- inicjowanie i wspomaganie opracowania i realizacji programów likwidacji tzw. niskiej emisji tj. pieców przestarzałych, niskosprawnych kotłowni węglowych na rzecz zwiększonego wykorzystania źródeł ekologicznych, w tym odnawialnych źródeł energii (energia słoneczna), drogą ulg podatkowych, dotacji, organizowania środków pomocowych itp. skierowanych do mieszkańców, właścicieli domów mieszkalnych oraz podmiotów gospodarczych;
- wspieranie stosowania nowoczesnych źródeł energii odnawialnych wykorzystujących paliwa lokalne jak energia słoneczna. Odnawialne źródła energii mogą zostać wykorzystane przez Gminę do stworzenia „proekologicznego” wizerunku regionu. Nowatorski i innowacyjny wizerunek Gminy jest cennym kapitałem, który może zostać wykorzystany do zainteresowania danym regionem inwestorów z tych sektorów gospodarki, dla których jakość środowiska stanowi istotny czynnik. W związku z tym, przychylna postawa władz może stać się poważnym argumentem przemawiającym za lokalizowaniem przedsięwzięć inwestycyjnych na danym terenie. Poza tym Gmina Wiązowna (poprzez wdrożenie OZE do użytkowania) mogłoby stanowić przykład dla innych jednostek samorządu terytorialnego w zakresie wykorzystania dostępnych, lokalnych zasobów;
- współpraca Gminy z sąsiednimi jednostkami w zakresie gospodarki energetycznej może polegać na utworzeniu klastra opartego na idei solarów produkujących ciepłą wodę użytkową na terenach sąsiednich. Warto nadmienić, iż na realizację inwestycji w partnerstwie z zakresu gospodarki energetycznej jednostki samorządu terytorialnego mogą otrzymać dofinansowanie z dostępnych źródeł zewnętrznych, w tym ze środków Unii Europejskiej. Niniejsza możliwość finansowania przedsięwzięć z zakresu gospodarki

energetycznej może zachęcić Gminę oraz jej sąsiadów do realizacji wspólnych inwestycji w niniejszym zakresie.

- Zmniejszenie zużycia węgla na terenie Gminy jest możliwe w najbliższych latach poprzez likwidację lub modernizację pieców węglowych oraz wprowadzenie lokalnych źródeł energii odnawialnej, takich jak energia słoneczna, w mniejszym stopniu biomasa itp. Ponadto w miarę rozwoju techniki oraz wzrostu dostępności źródeł dofinansowania inwestycji z zakresu zastosowań odnawialnych źródeł energii należy przewidywać wykorzystanie energii słonecznej.

W grudniu 2018 r. Gmina Wiązowna przyjęła Program Ograniczenia Niskiej Emisji, w którym do końca 2024 r., złożono na terenie Gminy likwidację w budynkach mieszkalnych około 400 starych, nieefektywnych pieców na paliwo stałe (drewno, węgiel), które zastąpione zostaną nowymi ekologicznymi źródłami ogrzewania pomieszczeń. Gmina Wiązowna po części sfinansuje te inwestycje, udzielając mieszkańcom Gminy dotacji do wymiany pieców. Z budżetu Gminy przekazane zostanie 4 500 zł na dofinansowanie inwestycji polegającej na wymianie źródła ciepła w budynku mieszkalnym. Ze środków tych będzie można pokryć: koszty zakupu pieca, koszty montażu i uruchomienia kotła, koszty demontażu dotychczasowego pieca, koszty wykonania instalacji wewnętrznej, koszty przystosowania komina do odprowadzenia spalin, koszty zakupu i montażu pompy ciepła.

Ze strony zaopatrzenia Gminy Wiązowna w energię, obecnie i w przyszłości nie ma zagrożenia środowiska, natomiast przewiduje się, że stopniowo będzie następować sukcesywna poprawa stanu środowiska, zwłaszcza powietrza atmosferycznego w miarę likwidacji źródeł węglowych. Zapewnione jest również bezpieczeństwo energetyczne Gminy przy zachowaniu jej zrównoważonego rozwoju dla pokrywania potrzeb ciepłej wody użytkowej.

Zawartość opracowania pn. „Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Wiązowna na lata 2020-2034” odpowiada pod względem redakcyjnym i merytorycznym wymogom Ustawy Prawo energetyczne. Obecnie opracowywanie planu zaopatrzenia Gminy w energię nie jest konieczne. Niniejsze założenia stanowią podstawę dla realizacji i finansowania podłączeń sieciowych (ciepło, gaz, energia elektryczna), zgodnie z art. 7 Ustawy Prawo Energetyczne w oparciu o krótkoterminowe plany przedsiębiorstw energetycznych. Nie wykluczone jednak, że w dłuższej perspektywie czasowej, ze względu na rozwój gospodarczy Gminy, pojawi się potrzeba sporządzenia planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe, dla obszaru Gminy lub jej części, co będzie weryfikowane przy aktualizacji założeń do planu.